

eerder toe, terwijl in de westerse samenlevingen de gedachte dat de Koude Oorlog voorbij was, juist aan kracht won. Voor de Haagse beleidsmakers en diplomaten lag dat anders. 'Im Osten nichts Neues', oordeelde Van der Valks voorganger als delegatieleider, jhr J.L.R. Huydecoper van Nigtevecht, over de houding van de Sovjet-Unie.³⁸ Wat BZ betreft bleef dat tot diep in de jaren tachtig zo, détente of niet.

De link die men begin jaren zeventig legde tussen CVSE en MBFR werd met het mislukken van de MBFR noodzakelijkerwijs losgelaten, maar Nederland bleef van mening dat, zoals de Oost-Europa-nota uit 1987 het nog formuleerde, er een duidelijk verband bestond tussen militaire en politieke veiligheid: wapenbeheersing was nodig, maar zinloos als niet ook de oorzaken van de spanningen tussen Oost en West werden weggenomen.³⁹ Die oorzaken waren in de optiek van Den Haag de onderdrukking van en in

Oost-Europa, en de regering deed zoals gezegd via de mensenrechten-dimensie van de CVSE haar best deze op zijn minst te verzachten. Dat leidde tot een paradox in het Nederlandse en algemeen Westerse beleid, want het doorbreken van de status-quo mocht nimmer leiden tot destabilisering. Naast het INF-verdrag (*Intermediate range Nuclear Forces*-verdrag, 1987) en de economische crisis die het Oosten in de jaren tachtig in zijn greep kreeg, heeft juist de menselijke dimensie van het CVSE-proces een essentiële bijdrage geleverd aan de val van het communisme.

Toch heeft ook de militaire dimensie van de CVSE een belangrijke rol gespeeld in de ontkenning van de Koude Oorlog. De CVSE was begin jaren tachtig het enige forum waar Oost en West bleven praten. De MBFR zaten destijds al jaren muurvast en in Genève werden de onderhandelingen over kernwapenbeheersing eveneens afgebroken. In die periode werd echter

overeengekomen dat in CVSE-verband over ontwapening zou worden gesproken. Uiteindelijk vervingen deze onderhandelingen zelfs de MBFR. Een en ander resulteerde in het CFE-verdrag, dat inderdaad voorzag in wederzijdse en uitgebalanceerde troepenreducties. Op wat bescheidener schaal moet worden vastgesteld dat de Oost-Europese staten zich in het algemeen beter hielden aan de afspraken inzake CBM's dan aan de rest van de Slotakte, al was het maar omdat hun eigen veiligheidsbelangen daarmee direct geïndirect waren. De militaire dimensie van de CVSE heeft daarmee dus een bijdrage geleverd aan de veiligheid van Europa. ■

³⁸ Aldus de Nederlands CVSE-delegatieleider J.L.R. Huydecoper van Nigtevecht, in een memorandum aan Den Haag, 13 juni 1974 (ABZ, DAV, 921.353.22, gev/zwitserland/bewaren/80).

³⁹ 'Het beleid ten aanzien van Oost-Europa, Joegoslavië en Albanië', *Handelingen TK* 1987-1988, 20564, nr 2, p 6.

Mededelingen

Met ingang van 1 maart wordt de bureauredactie van de Militaire Spectator versterkt met

MEVROUW DRS. T.H.L. VAN DE WETERING

Samen met **MEVROUW DRS. A. KOOL** zal zij zorgdragen voor het functioneren van dit bureau. De redactie heet haar van harte welkom.

MEVROUW M.L.W.A. VAN GURP-BROUWERS heeft als secretaresse de hoofdredacteur jarenlang ondersteund. Ik ben haar daarvoor veel dank verschuldigd. Tevens ben ik haar erkentelijk voor het feit dat zij als contactpunt voor de ledenadministratie van de KVBK blijft fungeren.

De hoofdredacteur

Op 4 februari 2005 is door de voorzitter van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap, generaal-majoor F.H. Meulman, **DE KRIJGSWETENSCHAPSPRIJS** voor de beste scriptie van de Wetenschappelijke Opleiding van Officieren der Zeemacht, Internationale Veiligheidsstudies, KIM, uitgereikt aan de

EERSTE LUITENANT DER MARINIERS M.B.M. JANSEN

voor zijn scriptie getiteld: 'COERCION'.

De voorzitter en de leden van het bestuur van de KVBK feliciteren de genoemde officier van harte met deze welverdiende blij van waardering.